

นิพนธ์ต้นฉบับ

การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อพัฒนาแนวทางการจัดการ
สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

**Stakeholder Analysis for Management Guideline Development of
Sri Nakhon Khuean Khan Park, Phra Pradaeng District, Samut Prakan
Province**

กัญกานต์ ศรีภิลลา^{1,2*}พสุธา สุนทรห้าว¹สุรินทร์ อ้นพรม¹Kanyakarn Sripila^{1,2*}Pasuta Sunthornhao¹Surin Onprom¹¹คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จตุจักร กรุงเทพฯ 10900

Faculty of Forestry, Kasetsart University, Chatuchak, Bangkok 10900, Thailand

²โครงการศึกษาวิจัยระบบนิเวศป่าไม้ระยะยาวประจำประเทศไทย นาโยง ตรัง 92170

Thai Long-Term Forest Ecological Research, Nayong, Trang 92170

*Corresponding Author, E-mail: Tong.kanyakarn@gmail.com

รับต้นฉบับ 6 กรกฎาคม 2561

รับแก้ไข 10 สิงหาคม 2561

รับลงพิมพ์ 4 กันยายน 2561

ABSTRACT

This research aimed to study the main stakeholders of Sri Nakorn Khuean Khan Park as a visitors., to study the main benefits/impact and interactions of benefits/impact and to be part of the guidance for management development of Sri Nakhon Khuean Khan Park. The stakeholder analysis was used by the research population as a visitor group related to the benefits / impacts of Sri Nakhon Khuean Khan Park. There were 400 samplesize. Data were collected by using open-ended and closed-ended designed questionnaires. An analysis of key stakeholders was based on weighted mean score of four criteria: number of benefits / impacts, time period of benefit / impact, degree of dependency and degree of accountability.

The study indicated that there were 10 groups of stakeholders that was divided by career criteria as follows: private organization 135 persons (33.75%), youth 83 persons (20.75%), government 60 persons (15.00%), state enterprises 47 persons (11.75%), employee 29 persons (7.25%), merchant 19 persons (4.75%), employees of non-government and non-profit organization 10 persons (2.50%), house-wife/husband 8 persons (2.00%), unemployable person 6 persons (1.50%), senior citizen 3 persons (0.75%). Main stakeholders was “Government career” group, which total score from four conditions were 13.56.The main benefit that all stakeholder groups had in common was the “Recreation”and frequency of impact was zero in all groups. Finally

the best way to develop the management of Sri Nakhon Khuean Khan Park should be based on participatory principles from all parties. To increase potential management and will lead to concrete management. “Government career” was a group that more influential than other groups. The main benefit was “recreation” would attract the stakeholders as visitors to participate in the process of managing the Sri Nakhon Khuean Khan Park area in the future in an effective manner.

Keywords: Stakeholders analysis, Public Park, Management

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักของสวนศรีนครเขื่อนขันธ์ในฐานะของผู้นำเขื่อน และเพื่อศึกษาผลประโยชน์/ผลกระทบหลักและปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นเพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการจัดการของสวนศรีนครเขื่อนขันธ์ โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งประชากรในการวิจัยคือกลุ่มผู้นำเขื่อนที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์/ผลกระทบของสวนศรีนครเขื่อนขันธ์ กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามทั้งแบบปลายเปิดและปลายปิดทำการเก็บข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักจะพิจารณาจากค่าสำคัญคือค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยที่ต่อเนื่อง 4 ประการ ได้แก่ จำนวนผลประโยชน์/ผลกระทบ ระยะเวลาการได้รับผลประโยชน์/ผลกระทบ ระดับการพึ่งพา และระดับการมีส่วนร่วม

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในฐานะผู้นำเขื่อนต่อสวนศรีนครเขื่อนขันธ์มี 10 กลุ่มตามเกณฑ์อาชีพ ได้แก่ เอกชน 135 คน (33.75%) ชาวชน 83 คน (20.75%) รัฐ 60 คน (15.00%) รัฐวิสาหกิจ 47 คน (11.75%) ลูกจ้าง 29 คน (7.25%) ค้าขาย 19 คน (4.75%) พนักงานองค์กรที่ไม่ใช่รัฐและไม่แสวงหาผลกำไร 10 คน (2.50%) พ่อบ้าน-แม่บ้าน 8 คน (2.00%) ว่างาน 6 คน (1.50%) ผู้สูงอายุ 3 คน (0.75%) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก คือกลุ่มอาชีพ “รัฐ” ซึ่งมีผลรวมค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยจากทั้ง 4 เกณฑ์คือ 13.56 ส่วนผลประโยชน์หลักที่ทุกกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในฐานะผู้นำเขื่อนให้ความสำคัญสูงสุดร่วมกันคือ “นันทนาการ” ส่วนค่าความถี่ของผลกระทบมีค่าเป็นศูนย์ในทุกกลุ่ม สำหรับแนวทางการพัฒนาการจัดการสวนศรีนครเขื่อนขันธ์ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดจำเป็นต้องพัฒนาโดยอาศัยหลักการจัดการอย่างมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย เพื่อเพิ่มศักยภาพซึ่งกันและกัน อันจะนำไปสู่การจัดการอย่างเป็นรูปธรรม โดยกลุ่มอาชีพ “รัฐ” เป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลสูงกว่ากลุ่มอื่น และการคำนึงถึงผลประโยชน์หลักอย่าง “นันทนาการ” จะสามารถดึงดูดให้กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในฐานะผู้นำเขื่อนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการพื้นที่สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ในด้านต่างๆ ต่อไปในอนาคตอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย สวนสาธารณะ การจัดการ

คำนำ

“สวนศรีนครเขื่อนขันธ์” หรือ สวนสาธารณะ และสวนพฤกษชาติศรีนครเขื่อนขันธ์ตั้งอยู่ในตำบลบางกระเจ้า อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ

สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2540 และอยู่ภายใต้การดูแลของศูนย์จัดการพื้นที่สีเขียวเชิงนิเวศนครเขื่อนขันธ์สังกัดสำนักโครงการพระราชดำริและกิจการพิเศษ กรมป่าไม้ มีพื้นที่ 148 ไร่ มีลักษณะเป็นป่าในเมือง (urban

forest) สถานที่ตั้งโดยรอบคือเขตอุตสาหกรรม เขตชุมชนและเขตที่อยู่อาศัยภายในแบ่งพื้นที่ออกเป็นสองส่วน ได้แก่ สวนสาธารณะจำนวน 108 ไร่ พื้นที่สวนป่าเชิงนิเวศจำนวน 40 ไร่ มีการปลูกป่าพื้นฟูระบบนิเวศดั้งเดิม 3 รูปแบบ ได้แก่ ป่าชายเลน ป่าดิบลุ่มน้ำ ป่าบึงชุ่มน้ำพบนชนิดพรรณไม้ 118 ชนิด และพันธุ์สัตว์ 101 ชนิด สวนศรีนครเขื่อนขันธ์มีความสำคัญ คือเป็นทั้งแหล่งนันทนาการ ศูนย์รวมระบบนิเวศ และแหล่งพัฒนาสิ่งแวดล้อม (Jindarak, 2016) ในปัจจุบันแม้ว่าสวนศรีนครเขื่อนขันธ์จะมีนโยบายการจัดการแบบมีส่วนร่วมโดยพยายามเชื่อมโยงกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กลุ่มรัฐ กลุ่มเอกชน กลุ่มองค์กรการปกครองท้องถิ่น กลุ่มผู้นำชุมชน ให้เข้ามามีบทบาทในการจัดการพื้นที่แห่งนี้ร่วมกัน โดยมีการจัดประชุมรวมถึงจัดตั้งเวทีสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกฝ่ายดังได้กล่าวมาข้างต้นอยู่เสมอ (Khuean Khan Green Area Management Center, 2015) ทว่าในกระบวนการมีส่วนร่วมนั้น ยังขาดกลุ่มคนสำคัญอีกกลุ่มคือ “ผู้มาเยือน” เนื่องจากยังไม่ได้มีการระบุไว้ในกลุ่มผู้มาเยือน ประกอบไปด้วยกลุ่มใดบ้างทำให้ขาดวิสัยทัศน์การติดตามกลุ่มคนเหล่านี้ ดังนั้นหากสามารถระบุได้ จะทำให้ง่ายต่อการวางแผนการจัดการสวนศรีนครเขื่อนขันธ์ต่อไปในอนาคต

ดังที่มาของปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ทำการศึกษาผู้ที่เป็นส่วนมีส่วนได้ส่วนเสียหลักและรองในฐานะ “ผู้มาเยือน” จากนั้นทำการวิเคราะห์หาผลประโยชน์/ผลกระทบที่กลุ่มผู้มาเยือนได้รับ ท้ายที่สุดคือการศึกษาถึงความคิดเห็นที่กลุ่มผู้มาเยือนมีต่อสวนศรีนครเขื่อนขันธ์เพื่อที่จะนำข้อมูลดังกล่าวเสนอแนะเป็นแนวทางในการวางแผนจัดการสวนศรีนครเขื่อนขันธ์ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเนื่องจากสิ่งสำคัญสำหรับการวางแผนจัดการองค์กรที่ดีนั้น จะเกิดขึ้นได้จากการทำความเข้าใจบทบาท รวมถึงความคาดหวังที่เกิดขึ้นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในองค์กรนั้นๆ (Andrew, 2012)

อุปกรณ์และวิธีการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือผู้มาเยือนหรือผู้ที่เข้ามาใช้ประโยชน์/ผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสวนศรีนครเขื่อนขันธ์

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้มีจำนวนที่เหมาะสมกับการวิจัยซึ่งเนื่องจากประชากรในการศึกษาค้นคว้านี้เป็นแบบไม่ทราบจำนวนที่แน่นอน ดังนั้นจึงทำการกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตร Cochran (1953) ที่มีระดับความเชื่อมั่น 95% ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 384.16 คนซึ่งในการศึกษาค้นคว้านี้กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็น 400 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์/ผลกระทบในการเข้ามาใช้ประโยชน์พื้นที่สวนศรีนครเขื่อนขันธ์ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบสำรวจรายการ (checklist) และแบบมาตราส่วนประเมินค่า (rating scales) ชนิด 5 ระดับ คือ สูงมาก สูง ปานกลาง ต่ำ และต่ำมาก ส่วนแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นอื่นๆ เป็นแบบสอบถามแบบปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล มีวิธิตำเนินการเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนดังนี้

3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data) ได้จากการรวบรวม ค้นคว้า การตรวจเอกสารและผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับแนวคิด ทฤษฎี สมมติฐานของการวิจัย จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

3.2 การเก็บข้อมูลปฐมภูมิ (primary data) เริ่มต้นจากกระบวนการประเมินชุมชนอย่างเร่งด่วน (Rapid Rural Appraisal) โดยเปรียบเทียบสวนศรีนครเขื่อนขันธ์เสมือนชุมชนหนึ่งๆ ที่มีผู้คนเข้ามาใช้ประโยชน์หรือได้รับผลกระทบอย่างหลากหลาย จากนั้นมีการเก็บรวบรวมข้อมูลทางภาคสนามโดยใช้แบบสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่ประจำสวนศรีนครเขื่อนขันธ์ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (key informant) จำนวน 3 ท่าน และใช้แบบสอบถามจำนวน 400 ชุดกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็น

เป้าหมายคือผู้มาเยือนสวนศรีนครเขื่อนขันธ์ที่มีอายุมากกว่า 15 ปีขึ้นไป ได้แก่ นักศึกษา พ่อค้า แม่ค้า ประชาชนทั่วไป ตลอดจนผู้ที่เข้ามาใช้ประโยชน์หรือได้รับผลกระทบจากสวนศรีนครเขื่อนขันธ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก

(major stakeholder analysis)

1.1 นำผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน

400 คน มาจำแนกออกเป็นหมวดหมู่ตามเกณฑ์อาชีพ

ดัง Figure 1

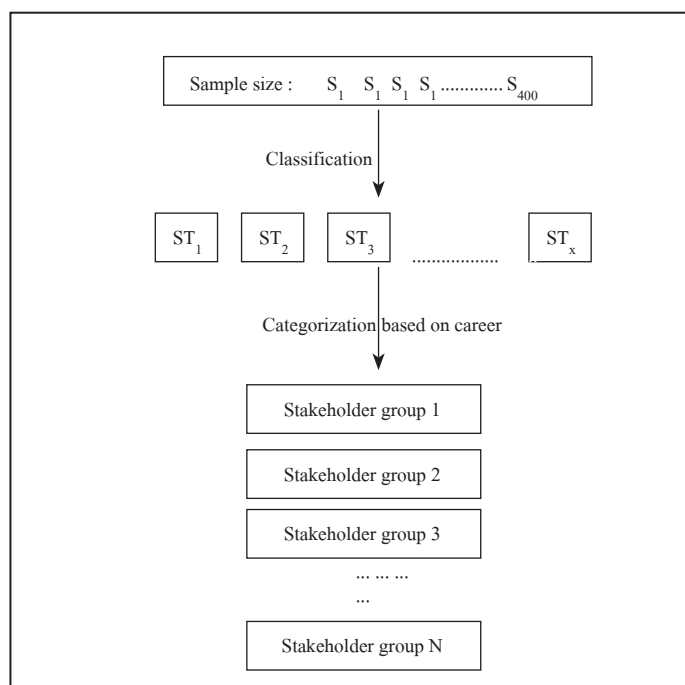

Figure 1 Classification of the sample.

1.2 ทำการวิเคราะห์หาผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก โดยการวิเคราะห์ค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย (weighted mean score; WMS) ของเงื่อนไข 4 ประการ ได้แก่ จำนวนผลประโยชน์/ผลกระทบ (number of stake: NS), ระยะเวลาการได้รับผลประโยชน์/ผลกระทบ (duration of stake holding; DS), ระดับการพึ่งพา (degree of dependency; DD) และระดับการมี

ส่วนร่วม (degree of accountability; DA) หากผลรวมคะแนนทั้ง 4 เงื่อนไขมากกว่าหรือเท่ากับ 13.33 ซึ่งเป็นค่าคะแนน 2 ใน 3 ของคะแนนเต็มที่มีค่า 20 จะถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก โดยมีสูตรการวิเคราะห์ตามวิธีการของ Sunthornhao (2008) modified from Sargento (1995) ดัง Table 1

Table 1 Major stakeholder formula.

ITEM	WMS _{NS}	WMS _{DS}		WMS _{DD}		WMS _{DA}	
	$\frac{\sum FS_t * 5}{n_i * TNS_t}$	$\sum_{(i=1)}^5 \left[\frac{FDS_i * PS_i}{n_i} \right]$		$\sum_{(i=1)}^5 \left[\frac{FDD_i * PS_i}{n_i} \right]$		$\sum_{(i=1)}^5 \left[\frac{FDA_i * PS_i}{n_i} \right]$	
		DS _i (Year)	PS _i	DD _i	PS _i	DA _i	PS _i
		1-5	1	Very low	1	None	1
		6-10	2	Low	2	Have a plan, but never offer	2
		11-15	3	Moderate	3	Offer a plan, but never practice	3
		16-20	4	High	4	Never proposed a plan, but practice.	4
		20	5	Very High	5	Plan and implement	5
MaST	TWMS = WMS _{NS} + WMS _{DS} + WMS _{DD} + WMS _{DA} ≥ 13.33 = Major Stakeholder (13.33 = 2/3 of the sum of highest score)						

โดยที่สูตรการวิเคราะห์หามีการแทนค่าตัวแปรต่างๆ ดัง Table 2

Table 2 Meaning of variable of stakeholder formula.

Variable	Meaning	Variable	Meaning
FSt	Frequency of stake	FDA _i	Frequency of degree of accountability
FDS _i	Frequency of duration of stake holding	PS _i	Point scale
FDD _i	Frequency of degree of dependency	TNSt	Total Benefit / Impact
n _i	Number of interviewers		

2. การวิเคราะห์ผลประโยชน์/ผลกระทบหลัก
(common stake/impact analysis)

ทำการจัดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากนั้น
จึงวิเคราะห์ความถี่ของผลประโยชน์/ผลกระทบแต่ละ
ประเภทในแต่ละกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย พร้อมกับนำ
ผลการศึกษาที่ได้จัดทำตารางแสดงการเรียงลำดับความ
สำคัญ(ranking) เพื่อแสดงถึงผลประโยชน์/ผลกระทบ
ที่พกผันกัน

3. จัดทำข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา
แนวทางการจัดการสวนศรีนครเขื่อนขันธ์ให้เกิดการ

จัดการแบบพหุภาคีจากผลการศึกษาผู้มีส่วนได้ส่วน
เสียในฐานะผู้มาเยือน และผลประโยชน์หลักที่เกิดขึ้น

ผลและวิจารณ์

1. การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก

1.1 การระบุและจัดกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

จากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 400 คน สามารถจำแนกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ตามเกณฑ์การประกอบอาชีพดัง Figure 1

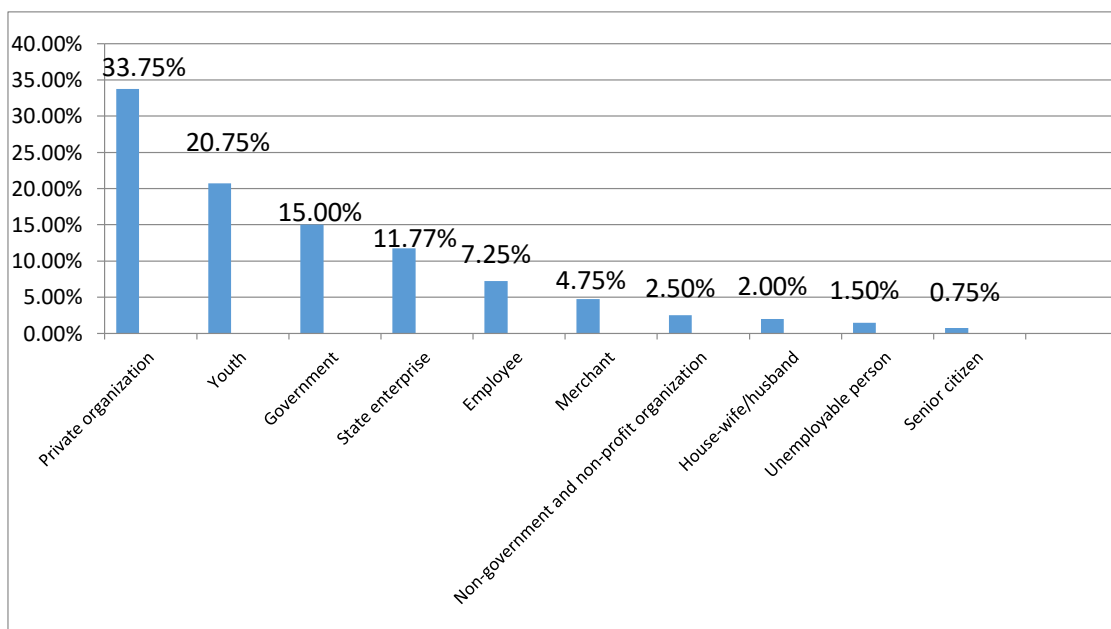

Figure 2 Proportion of Stakeholder.

จากผลการศึกษากลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง สามารถเรียงลำดับจำนวนสมาชิกในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในฐานะผู้มาเยือนทั้ง 10 กลุ่มตามเกณฑ์การประกอบอาชีพ ได้ดังนี้คือเอกชน 135 คน (33.75%) เยาวชน 83 คน (20.75%) รัฐ 60 คน (15.00%) รัฐวิสาหกิจ 47 คน (11.77%) ลูกจ้าง 29 คน (7.25%) ค้าขาย 19 คน (4.75%) พนักงานองค์กรที่ไม่ใช่รัฐและไม่แสวงหาผลกำไร 10 คน (2.50%) พ่อบ้าน-แม่บ้าน 8 คน (2.00%) ว่างาน 6 คน (1.50%) ผู้สูงอายุ 3 คน (0.75%)

1.2 ค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยของแต่ละเงื่อนไข

1.2.1 จำนวนผลประโยชน์/ผลกระทบ (number of stake: NS)

จากการศึกษาพบว่า จำนวนผลประโยชน์/ผลกระทบ และการใช้ประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เท่ากับ 10 รูปแบบ ผลการศึกษาค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยของจำนวนผลประโยชน์ (WMS_{NS}) สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ รัฐ (1.97) เอกชน (1.09) ค้าขาย (0.68) รัฐวิสาหกิจ (0.67) ลูกจ้าง (0.67) ว่างาน (0.66) เยาวชน (0.63) พนักงานองค์กรที่ไม่ใช่รัฐและ

ไม่แสวงหาผลกำไร (0.55) พ่อบ้าน/แม่บ้าน (0.56) ผู้สูงอายุ (0.50) ตามลำดับ แต่ละกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีการกระจายความถี่ของผลประโยชน์ที่ค่อนข้างแตกต่างกัน กลุ่มอาชีพรัฐมีการกระจายความถี่ในทุกรูปแบบของผลประโยชน์ทั้ง 10 รูปแบบ เนื่องจากเป็นกลุ่มที่มีสมาชิกจำนวนมากและหลากหลายบริบท ทั้งอายุ การศึกษา และสังกัด ส่งผลให้มีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยสูงสุด กลุ่มที่สองคือกลุ่มเอกชนมีการกระจายความถี่ของผลประโยชน์ใน 9 รูปแบบจากทั้งหมด 10 รูปแบบ เนื่องจากกลุ่มเอกชนคืออีกกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีสมาชิกในกลุ่มเป็นจำนวนมากจึงเกิดการใช้ประโยชน์ที่หลากหลายและแตกต่างกันส่วนกลุ่มที่มีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเป็นกลุ่มสุดท้ายคือกลุ่มผู้สูงอายุมีค่าคะแนนคือ 0.10 เนื่องจากกลุ่มนี้มีสมาชิกน้อยและมีการเข้ามาใช้ประโยชน์เฉพาะอย่างเท่านั้น

1.2.2 ระยะเวลาการได้รับผลประโยชน์ (time period of stakeholding: DS)

ระยะเวลาจากการได้รับผลประโยชน์ จากการเข้ามาใช้บริการ รวมถึงการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับสวนศรีนครเขื่อนขันธ์แบ่งเป็น 5 ช่วง ได้แก่ น้อยกว่า

5 ปี ช่วงเวลา 5-10 ปี ช่วงเวลา 11-15 ปี ช่วงเวลา 16-20 ปี และช่วงเวลามากกว่า 20 ปี จากผลการศึกษาพบว่า หากเรียงลำดับค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยของระยะเวลาการได้รับผลประโยชน์จากมากไปหาน้อยที่สุด ผลคือ รัฐ (1.29) คำขาย (1.15) พนักงานองค์กรที่ไม่ใช่รัฐและไม่แสวงหาผลกำไร (1.1) ลูกจ้าง (1.06) ชาวชน (1.01) และอันดับสุดท้ายมีค่ากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยเท่ากันคือ พ่อบ้าน-แม่บ้าน (1) ว่างงาน (1) เอกชน (1) รัฐวิสาหกิจ (1) ผู้สูงอายุ (1) ตามลำดับ เนื่องจากกลุ่มรัฐมีความเกี่ยวข้องกับพื้นที่แห่งนี้ในระยะแรกของการสร้างสวนสาธารณะเป็นพื้นที่การทำงาน จึงทำให้คะแนนสูงกว่ากลุ่มอื่น รองลงมาอันดับสองคือกลุ่มคำขาย เนื่องจากเมื่อสวนสาธารณะเริ่มมีการปรับปรุง จึงเกิดพื้นที่สำหรับการประกอบอาชีพของกลุ่มนี้ ส่วนกลุ่มที่มีค่าคะแนนน้อยที่สุดเป็นลำดับสุดท้ายพบว่ามีคะแนนเท่ากันคือ พ่อบ้าน/แม่บ้าน กลุ่มคนว่างงาน เอกชน รัฐวิสาหกิจ และผู้สูงอายุ ซึ่งคือกลุ่มที่เพิ่งเริ่มเข้ามาใช้ประโยชน์ในพื้นที่แห่งนี้เป็นระยะเวลาไม่นานนัก

1.2.3 ระดับการพึ่งพิง (degree of dependency: DD)

DD)

ระดับการพึ่งพิงของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นค่าคะแนนที่แสดงถึงการตระหนักต่อการมีอยู่ของพื้นที่แห่งนี้ว่ากลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความรู้สึกอย่างไร หากพื้นที่แห่งนี้ถูกยกเลิก ถูกทำลาย หรืออยู่ในสถานะที่ไม่ดี อันเป็นผลจากระบบการจัดการดูแลของสวนสาธารณะแห่งนี้โดยมีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยจากมากที่สุดไปน้อยที่สุดดังนี้ รัฐ (4.97) คำขาย (4.2) รัฐวิสาหกิจ (3.84) เอกชน (3.88) พนักงานองค์กรที่ไม่ใช่รัฐและไม่แสวงหาผลกำไร (3.80) ลูกจ้าง (3.53) ผู้สูงอายุ (3.00) พ่อบ้าน-แม่บ้าน (3.00) ว่างงาน (2.99) ชาวชน (2.49) ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มอาชีพรัฐมีค่าคะแนนสูงที่สุดคือ 4.97 แสดงถึงการตระหนักเห็นคุณค่าของพื้นที่นี้อยู่ในระดับที่สูงมาก ส่วนกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอันดับรองลงมาคือกลุ่มคำขายมีค่า

คะแนนคือ 4.2 ซึ่งให้เห็นถึงการตระหนักในคุณค่าของพื้นที่แห่งนี้ในระดับที่สูงเช่นเดียวกัน เนื่องจากเมื่อสวนสาธารณะแห่งนี้เริ่มมีการปรับปรุงและมีผู้เข้ามาใช้บริการเพิ่มขึ้น พื้นที่แห่งนี้จึงเป็นพื้นที่ประกอบอาชีพของกลุ่มคำขาย ดังนั้นจึงส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกลุ่มนี้ในระดับสูง หากสวนสาธารณะแห่งนี้ถูกยกเลิก ถูกทำลาย หรือไม่พร้อมที่จะรองรับผู้เข้ามาใช้ประโยชน์ จนทำให้รายได้หลักของกลุ่มคำขายลดลงถัดมาคือรัฐวิสาหกิจ (3.84) เอกชน (3.88) พนักงานองค์กรที่ไม่ใช่รัฐและไม่แสวงหาผลกำไร (3.65) และลูกจ้าง (3.53) ซึ่งมีค่าคะแนนในระดับปานกลาง หากมีการทำลายหรือการจัดการที่ไม่ดีเกิดขึ้นก็ยังคงตื่นตัวแต่อาจไม่ได้รับผลกระทบโดยตรงอย่างรุนแรง ลำดับถัดมาคือกลุ่มผู้สูงอายุ (3.00) พ่อบ้าน-แม่บ้าน (3.00) ว่างงาน (2.99) และชาวชน (2.49) จะเห็นได้ว่ากลุ่มชาวชนมีค่าคะแนนต่ำที่สุดในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมด ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการตระหนักเห็นความสำคัญของสวนสาธารณะแห่งนี้ในระดับที่ต่ำกว่ากลุ่มอื่นๆ

1.2.4 ระดับการมีส่วนร่วม (degree of accountability: DA)

การศึกษาในหัวข้อนี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทของแต่ละกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการจัดการสวนสาธารณะแห่งนี้ในระดับใดค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยของระดับการมีส่วนร่วมคือ รัฐ (4.74) คำขาย (3.62) รัฐวิสาหกิจ (3.49) เอกชน (3.92) พนักงานองค์กรที่ไม่ใช่รัฐและไม่แสวงหาผลกำไร (3.60) ลูกจ้าง (2.11) ผู้สูงอายุ (1.00) พ่อบ้าน-แม่บ้าน (2.75) ว่างงาน (2.49) ชาวชน (1.32) ตามลำดับ กลุ่มอาชีพรัฐที่มีค่าคะแนนสูงที่สุดคือ 4.80 ซึ่งแสดงถึงกลุ่มรัฐมีการเสนอแผน/แนะนำ/ให้คำปรึกษา รวมถึงมีการเข้าร่วมปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของสวนสาธารณะแห่งนี้มากกว่ากลุ่มอื่นๆ รองลงมาคือกลุ่มเอกชนที่มีค่าคะแนนคือ 3.92 ซึ่งปัจจุบันกลุ่มเอกชนคือกลุ่มสำคัญที่เข้ามาทำกิจกรรมพัฒนาพื้นที่แห่งนี้เนื่องจากการตื่นตัวถึงความสำคัญของพื้นที่สีเขียวในเมือง ทำให้บริษัทเอกชนส่วน

ใหญ่เลือกสวนศรีนครเขื่อนขันธ์เป็นพื้นที่ในการทำกิจกรรมตอบแทนสังคมเป็นอันดับต้นๆ โดยกิจกรรมที่นิยมได้แก่การปลูกต้นไม้

ค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยทั้ง 4 เกณฑ์ สามารถแสดงได้ดัง Figure 3

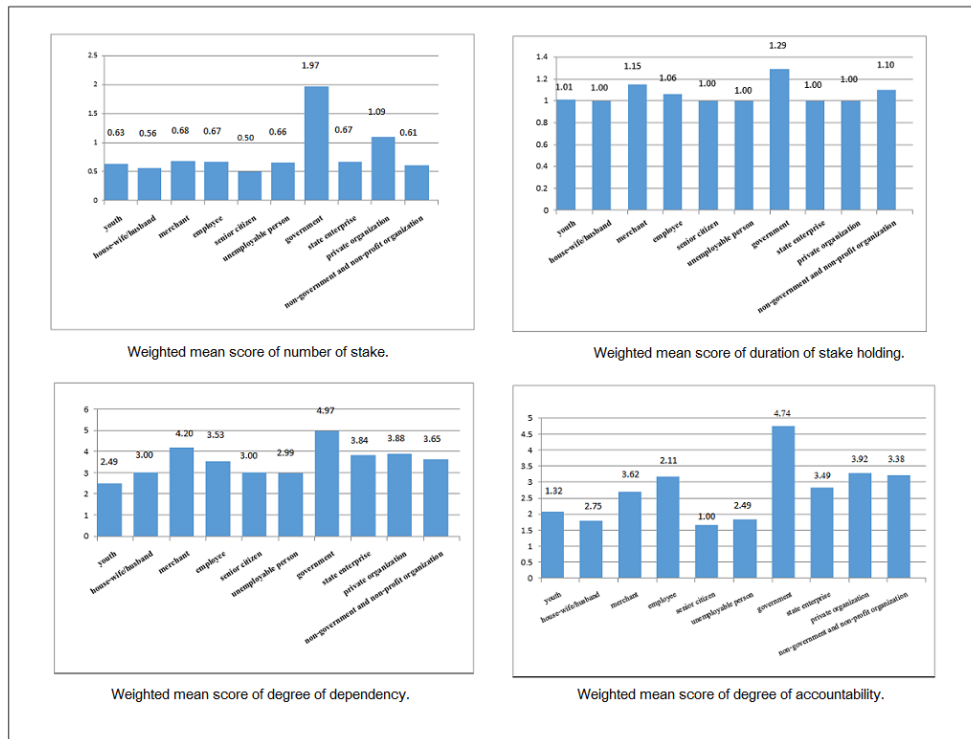

Figure 3 Weighted Mean score of Four Criteria of all group of Stakeholder.

1.3 การวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักของสวนศรีนครเขื่อนขันธ์

ทำการวิเคราะห์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักโดยพิจารณาจากผลรวมของค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยทั้ง 4 เกณฑ์ หากมีค่าคะแนนเท่ากับหรือมากกว่า 13.33 ให้ถือว่าเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก ผลการศึกษาพบว่า มีกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลัก 1 กลุ่มจากทั้งหมด 10

กลุ่มคือ “กลุ่มอาชีพรัฐ” โดยมีผลรวมค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ย คือ 13.56 ส่วนกลุ่มที่เหลือสามารถเรียงลำดับตามผลคะแนนได้ดังนี้คือ เอกชน (9.89) ค้าขาย (9.10) รัฐวิสาหกิจ (8.46) พนักงานองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ และไม่แสวงหาผลกำไร (8.25) พ่อบ้าน-แม่บ้าน (6.86) ลูกจ้าง (6.83) ว่างงาน (6.62) ผู้สูงอายุ (5.10) และเยาวชน (4.94) ตามลำดับ Table 3

Table 3 Total weighted mean score of stakeholder (TWMS).

Stakeholders	Weighted mean score each 4 condition					Total weighted mean score (TWMS)
	Sample size	Number of stake (WMS _{NS})	Duration of stake holding (WMS _{DS})	Degree of dependency (WMS _{DD})	Degree of accountability (WMS _{DA})	
1. Youth	83	0.12	1.01	2.49	1.32	4.94
2. House-wife/husband	8	0.11	1.00	3.00	2.75	6.86
3. Merchant	19	0.13	1.15	4.20	3.62	9.10
4. Employee	29	0.13	1.06	3.53	2.11	6.83
5. Senior citizen	3	0.10	1.00	3.00	1.00	5.10
6. Unemployable person	6	0.13	1.00	2.99	2.49	6.62
7. Government	58	2.04	1.22	5.50	4.80	13.56
8. State enterprise	47	0.13	1.00	3.84	3.49	8.46
9. Private organization	135	1.09	1.00	3.88	3.92	9.89
10. Non-government and non-profit organization	10	0.55	1.10	3.80	3.60	9.05
Total	400					

2. ผลประโยชน์/ผลกระทบหลัก

2.1 การจัดหมวดหมู่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากผลการศึกษาจาก 10 กลุ่มเป็น 5 กลุ่มเพื่อง่ายต่อการวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผลประโยชน์/ผลกระทบต่อกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียครั้งนี้ คือ กลุ่มประชาชนทั่วไป (people organization: PO) ได้แก่ นักเรียนนักศึกษา พ่อบ้าน-แม่บ้าน ค้าขาย ลูกจ้าง ผู้สูงอายุ ว่างงาน กลุ่มอาชีพรัฐ (government organization: GO) ได้แก่ ข้าราชการ/พนักงานรัฐ กลุ่มรัฐวิสาหกิจ (state enterprise: SE) ได้แก่ พนักงานรัฐวิสาหกิจ กลุ่มเอกชน (private Sector: PS) ได้แก่ บริษัทเอกชน ธุรกิจส่วนตัว และกลุ่มอาชีพพนักงานองค์กรที่ไม่ใช่รัฐและไม่แสวงหาผลกำไร (non-government and non-profit organization: NGO)

2.2 การจัดลำดับความสำคัญของผลประโยชน์หลักจากผลการศึกษาพบว่าผลประโยชน์/ผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นมีทั้งหมด 10 รูปแบบ ซึ่งสามารถเรียงลำดับร้อยละของผลประโยชน์/ผลกระทบจากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียแต่ละกลุ่มดังนี้ นันทนาการ 83.45%, ออกกำลังกาย 46.61%, กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม 22.55%, สถานที่ทำงาน 14.78%, ธุรกิจการท่องเที่ยว 7.51%, วิจัย/ทัศนศึกษา 6.76%, การปฏิบัติธรรม/สมาธิ 6.01%, ออกนุช/ค้าขาย/บริการ 5.26%, การให้คำปรึกษาด้านนโยบาย 4.01% และการปรับปรุงภูมิทัศน์ 3.00% ซึ่งสามารถแจกแจงค่าความถี่ของการได้รับผลประโยชน์/ผลกระทบของแต่ละกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้ดัง Table 4

Table 4 Frequency and ranking of stake of each stakeholder group at Sri Nakhon Khuean Khan Park.

No Stake	Frequency of stake					Ranking of stake					Percentage of stake	Final ranking
	PO	GO	SE	PS	NGO	PO	GO	SE	PS	NGO		
1 Recreation	115	58	43	110	7	1	1	1	1	1	83.45	1
2 Physical exercise	24	57	14	89	2	3	2	2	2	2	46.61	2
3 Research	2	19	2	2	2	7	5	4	7	2	6.76	6
4 Environmental Conservation activities	5	40	3	42	0	6	3	3	3	3	22.55	3
5 Trade	6	3	0	12	0	5	9	6	5	3	5.26	8
6 Travel business	0	5	0	25	0	8	8	6	4	3	7.51	5
7 Working place	25	22	0	12	0	2	4	6	5	3	14.78	4
8 Policy consultation	0	11	1	4	0	8	7	5	6	3	4.01	9
9 Improve the landscape	7	5	0	0	0	4	8	6	9	3	3.00	10
10 Meditation	6	17	0	1	0	5	6	6	8	3	6.01	7

Remarks: PO=People Organization GO=Government Organization SE= State Enterprise PS=Private Sector
NGO=Non-Government and non-profit Organization

เมื่อนำผลประโยชน์/ผลกระทบมาจัดเรียงลำดับ
เพื่อดูปฏิสัมพันธ์ที่มีการแปรผันในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ทั้ง 5 กลุ่มพบว่าผลประโยชน์ร่วมจากการมาใช้สวน
ศรีนครเขื่อนขันธ์อันดับที่ 1 คือด้านนันทนาการเพราะมีค่า
คะแนนความถี่เป็นอันดับที่ 1 ในทุกกลุ่ม ผลประโยชน์

ร่วมอันดับที่สองคือการออกกำลังกายที่กลุ่ม GO, SE,
PS และ NGO มีร่วมกัน กลุ่ม GO, SE, PS และ NGO มี
ผลประโยชน์ร่วมกัน อันดับสามคือกิจกรรมอนุรักษ์
สิ่งแวดล้อมซึ่งผลของปฏิสัมพันธ์ของผลประโยชน์ที่
เกิดขึ้นในแต่ละกลุ่มนั้นแสดงดัง Table 5

Table 5 Interaction between stakeholders and stake ranking at Sri Nakhon Khuean Khan Park.

Stakeholder	Ranking of each stakeholder				
	1	2	3	4	5
PO	Recreation	Working place	Physical exercise	Improve the landscape	Trade, Meditation
GO	Recreation	Physical exercise	Environmental conservation activities	Working place	Research
SE	Recreation	Physical exercise	Environmental conservation activities	Research	Policy consultant
PS	Recreation	Physical exercise	Environmental conservation activities	Travel business	Trade
NGO	Recreation	Physical exercise, Research	Environmental conservation activities, Trade, Travel business		

สรุป

1. ผลการศึกษาพบว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหลักต่อสวนศรีนครเขื่อนขันธ์คือกลุ่มอาชีพรัฐซึ่งมีค่าผลรวมคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยทั้ง 4 เกณฑ์คือ 13.56 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์คือ 13.33 และยังมีค่าคะแนนถ่วงน้ำหนักเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมที่ 4.80 ซึ่งสูงกว่ากลุ่มอื่นๆ ซึ่งให้เห็นว่ากลุ่มอาชีพรัฐเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลหลัก สามารถสร้างแรงจูงใจหรือดึงดูดให้เข้ามาทำกิจกรรมของสวนศรีนครเขื่อนขันธ์แห่งนี้มากกว่ากลุ่มอื่น ซึ่งสอดคล้องกับ (Sunthornhao, 2009) ที่กล่าวว่า จะมีเพียงบางกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่โดดเด่นและสามารถเป็นกลุ่มหลักในการวางแผนการจัดการได้

2. กลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีผลประโยชน์ร่วมที่ทุกกลุ่มให้ความสำคัญเป็นอันดับแรกคือ “นันทนาการ” มีค่าคะแนนร้อยละสูงที่สุดในกลุ่มผลประโยชน์/ผลกระทบทั้งหมดคือร้อยละ 38.84 รองลงมาได้แก่ การออกกำลังกาย, กิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม, สถานที่ทำงาน, ธุรกิจการท่องเที่ยว, วิจัย/ทัศนศึกษา, การปฏิบัติธรรม/สมาธิ, ออกนุศ/ค้าขาย/บริการ, การให้คำปรึกษาด้านนโยบายและการปรับปรุงภูมิทัศน์ ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับ คะนิงนิจ (2546) ที่พบว่าความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อสวนพฤกษชาติคลองจั่นในด้านการใช้ประโยชน์นั้น ร้อยละ 45.50 ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ด้านนันทนาการ ซึ่งเป็นค่าคะแนนที่สูงกว่าผลประโยชน์กลุ่มอื่น

3. เกณฑ์ 4 ประการอันได้แก่ จำนวนผลประโยชน์/ผลกระทบ ระยะเวลาการได้รับผลประโยชน์/ผลกระทบ ระดับการพึงพา และระดับการมีส่วนร่วมสามารถระบุความแตกต่างของกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียโดยจำแนกกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียออกเป็นกลุ่มหลักและรองได้

งานวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะแนวทางในการจัดการสวนศรีนครเขื่อนขันธ์คือ

1. ควรวางแผนการจัดการที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มอาชีพรัฐเป็นหลัก เนื่องจากเป็นกลุ่มผู้มีส่วนได้

ส่วนเสียที่มีอิทธิพลสูงที่สามารถผลักดันกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการสวนศรีนครเขื่อนขันธ์ได้เป็นอย่างดี หลังจากนั้นจึงวางแผนการจัดการโดยขยายผลไปยังกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอื่นๆ ซึ่งเป็นกลุ่มรอง

2. ทุกกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีผลประโยชน์ร่วมกันคือการใช้ประโยชน์ทางด้าน “นันทนาการ” ซึ่งเป็นความต้องการและความคาดหวังหลักที่มีต่อสวนสาธารณะและสวนพฤกษชาติศรีนครเขื่อนขันธ์ จึงควรยึดผลประโยชน์ด้านนันทนาการในการชักจูงทุกกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในฐานะผู้มาเยือนให้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการจัดการสวนศรีนครเขื่อนขันธ์ในด้านอื่นๆ ต่อไป เช่น การจัดการด้านทรัพยากรทางธรรมชาติภายในสวนศรีนครเขื่อนขันธ์

3. ควรมีการประชาสัมพันธ์เพื่อกระจายข่าวสารต่างๆ ของสวนศรีนครเขื่อนขันธ์โดยช่องทางการสื่อสารที่หลากหลาย เพื่อให้เข้าถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม รวมถึงควรมีการวัดและการเฝ้าติดตามความพึงพอใจของผู้มีส่วนได้เสียแต่ละกลุ่มอย่างสม่ำเสมอเพื่อนำความคิดเห็นไปพัฒนาการจัดการให้เป็นรูปธรรมต่อไป

REFERENCES

- Jindarak, P. 2016. **Community Tourism and Participation in Conservation of Green Areas in Bang Krachao Sub-district and Bang Nam Phueng Subdistrict, Phra Pradaeng District, Samut Prakan Province.** M.S.'s Thesis, Kasetsart University.
- Khuean Khan Green Area Management Center. 2015. **Document Summary of the City Central Park Project.** Seedling Nursery Part, Bureau of Forest Promotion, Royal Forest Department. Bangkok.
- Andrew, T. 2012. Development and testing of a community stakeholder park audit tool.

- American Journal of Preventive Medicine.**42
(3): 242-249
- Sargento, O.J. 1995. **Participatory of Major Stakeholder in the Conversation of the Makiling Forest Reserve**, Ph.D. Thesis.University of the Philippines, Los Banos
- Sunthornhao, P. 2008. **Participatory Land Allocation in Huai Dau Watershed, Nong Phok District, Roi Et Province, Thailand as a Forestry Extension Management Tool**. Ph.D. Thesis. University of the Philippines, Los Banos
- Sunthornhao, P. 2009. **Interaction among stakeholder representatives and their stakes in participatory forest resources management**. Thai J. For.28(1) : 82-95
- Cochran, W.G.1953. **Sampling Techniques**. John Wiley & Son.Inc, New York.
-